

ارزیابی نشاءکاری پنبه در اراضی شور

Evaluation of cotton transplanting in saline soils

زین العابدین طهماسبی سروسنانی^۱، محمد کردی^۲، نبی اله نعمتی^۳ و عباداله بانایانی^۴

چکیده

این تحقیق با هدف استفاده بهینه از اراضی شور و نیز امکان نشاءکاری پنبه با استفاده از گلدان‌های کاغذی در اراضی شور منطقه ورامین اجرا گردید. طرح آزمایشی مورد استفاده، به صورت کرت‌های دوبار خرد شده در قالب بلوک‌های کامل تصادفی در سه تکرار بود. عامل اصلی، تاریخ نشاءکاری دارای دو سطح (متداول یا ۳۰ اردیبهشت، دیرهنگام یا ۲۰ خرداد)، عامل فرعی آرایش کاشت دارای دو سطح (مستطیلی یا یک ردیفی روی پشته و زیگزاگ یا دو ردیفی در اطراف پشته) و عامل فرعی فرعی سن نشاء شامل چهار سطح (کشت مستقیم بذر، نشاءهای کوتیلودنی، دو و چهار برگی یا به ترتیب نشاءهای ۰، ۱۰، ۳۰ و ۴۰ روزه) بودند. نتایج نشان داد که تأخیر در نشاءکاری اثر نامطلوبی بر عملکرد، زودرسی، وزن دانه، تعداد غوزه و شاخه رویشی داشت. آرایش کاشت زیگزاگ در مقایسه با آرایش کاشت مستطیلی، از عملکرد، تعداد بوته استقرار یافته، تعداد غوزه و شاخه رویشی بیشتری برخوردار بود و برای اراضی شور مناسب شناخته شد. نشاءکاری در مقایسه با کشت مستقیم بذر تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر عملکرد پنبه نداشت. در بین اجزاء عملکرد، تعداد بوته استقرار یافته، به شدت تحت تأثیر روش نشاءکاری قرار گرفت و با افزایش سن نشاء کاهش یافت. هم‌چنین مشاهده شد که نشاءکاری به‌طور قابل توجهی ریشه اصلی را منشعب نمود. استفاده از نشاءکاری پنبه در کشت دیرهنگام، برای زودرسی محصول مناسب‌تر تشخیص داده شد.

واژه‌های کلیدی: اراضی شور، پنبه، نشاءکاری، آرایش کاشت.

مقدمه

پنبه به علت موارد مصرف گوناگون، شرایط اقلیمی مناسب کشت در کشور و ارزش آن در بازار جهانی و صنایع اهمیت بسزایی دارد. تداوم تولید و بهره‌وری از این محصول مهم اقتصادی در کشور، نیازمند شناخت مسائل و مشکلات زراعت آن می‌باشد. به کارگیری روش‌های نوین زراعی و متناسب با سازگاری‌های این گیاه، گامی اساسی در این راستا به شمار می‌رود.

نشاءکاری پنبه با استفاده از گلدان‌های کاغذی، اخیراً

به عنوان یکی از روش‌های به‌زراعی، مورد توجه برنامه تحقیقات کشورهای تولیدکننده پنبه قرار گرفته است. موفقیت در نشاءکاری پنبه، امکان صرفه‌جویی در مصرف بذر، حذف عملیات تنک، استفاده از نشاء در واکاری و استفاده بهینه از منابع محدود آب در زمان تداخل آبیاری‌های بهاره، در مزارع مجاور را فراهم خواهد نمود. هم‌چنین به‌نظر می‌رسد نشاءکاری با دور نگاه داشتن مرحله حساس جوانه‌زنی پنبه از خاک‌های شور، اثر مطلوبی بر عملکرد پنبه دارد. علاوه بر آن فرصت کافی برای تهیه زمین اصلی را فراهم خواهد نمود.

تاریخ پذیرش: ۸۰/۴/۱۸

تاریخ دریافت: ۷۹/۱۱/۲۲

۲۰۱- به ترتیب استادیار و دانشجوی سابق کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس، ۳ و ۴ اعضای هیأت علمی مؤسسه تحقیقات پنبه کشور